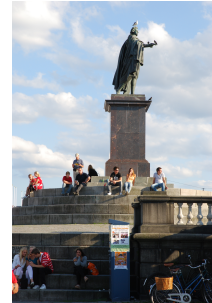

Konst i Skandinavien

Johan Tobias Sergel

Johan Tobias Sergel var en svensk skulptör och tecknare som föddes 1740. Hans föräldrar var tyska och flyttade till Eksjö 1737 när Smålands kavalleri bad hans far Christofer Sergell, som var broderare, att skapa broderade sadeltäcken för hästar. Efteråt bosatte sig Christofer Sergell med sin fru i Stockholm där Johan Tobias Sergel föddes. Det blev klart ganska tidigt att Sergel ägde imponerande konstnärlig begåvning. Han lärde sig teckning av den berömda svenska arkitekten Jean Eric Rehn och modellering av den kände svenska inredningsarkitekten Louis Adrien Masreliez innan han blev 17. 1757 blev Sergel elev till den franska skulptören Pierre Hubert L'Archevêque. Ett år senare åkte han med sin lärare till Frankrike, där han kom i kontakt med den klassiska stilen. Vid 26-års ålder fick Sergel stöd för att studera i Rom. Han bodde där i tolv år och under den här tiden skapade han många utomordentliga skulpturer med antika teman. *Vattennymfen*, *Vilande Faun*, *Den döende Otryades* och *Amor och Psyke* är kanske några av de mest bekanta. 1779 bad kungen, Gustav III, Sergel att återvända till Stockholm, där han bland annat skapade kungens staty. Den står fortfarande på Skeppsbron i Stockholm. 1780 blev han professor vid Kungliga Akademien för de fria konsterna (som numera kallas för Konstakademien). Sergel hade fyra barn med sin sambo Anna Rella Hellström men gifte sig aldrig. Han bodde i Stockholm till sin död 1814. Sergels torg och Sergelgatan där han hade sin ateljé i Stockholm fick namn efter honom (ovan t.v. självporträttskarikatyr; ovan t.h. Gustaf III:s staty, foto av Boberger; t.h. Sergels torg, foto av Megan Eaton).

Stryk under adjektiv och adverb i texten. Fyll i tabellen.

grundform	komparativ	superlativ	bestämd superlativ

Grammatik: komparera adjektiv

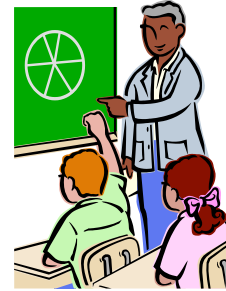
Diskutera bildernas relation till varandra. T.ex. *Lammet är mindre än hästen. Kaninen är minst.*

Emma 4 år

Yasmina 7 år

*gammal – äldre – äldst
ung – yngre – yngst*

Jesper 10 år

*god – godare – godast
bra – bättre – bäst*

*liten – mindre – minst
stor – större – störst*

150:-

350:-

800:-

*billig – billigare – billigast
dyr – dyrare – dyrast*

Formanalys: Vilka adjektiv kompareras regelbundet?

Vilka har specialformer i komparativ och superlativ?

Webbarbete i par om samerna

Diskutera med din partner.

Vad/vilka är samerna? Vad vet ni om samerna? Vilka 2 saker vill ni absolut veta om samerna?

Titta på trailern för filmen *Varg* på Internet Movie Database i klassen.

Vad kan man säga om geografin och djuren? Vad handlar filmen om tror du? Varför tror du att filmens ämne är aktuellt i Sverige och för samerna?

Gå till <http://www.samer.se/>.

Leta upp svaren på 3 av frågorna och era egna 2 frågor (ovan). Rapportera sedan till klassen.

- Vad kan man säga om samernas språksituation?
- Vad kan man säga om renskötseln?
- Vad heter och hur ser de traditionella kläderna ut?
- Vad är samernas traditionella mat?
- Vad är sametinget? När grundades det?
- Vad är definitionen av en same? (Under "Hem"/"Vem är same?")
- Vad är jojk?
- Vad hände 1998? (titta under *politik/samerna och staten*)

Diskutera med klassen:

Vad kan man göra för att stödja (support) samernas kulturliv?

Vad tycker du att man ska göra för att samiska språket ska överleva?

Hur kan man (inte) jämföra samerna med urbefolkningen i USA?

A/B-övning med superlativ: A

Exempel:

A: ---/hög berg/Sverige

B: Kebnekaise/hög berg/Sverige

A: Vad heter Sveriges högsta berg?

B: Kebnekaise är Sveriges högsta berg. Det är det högsta berget i Sverige.

1. _____/djup sjö/Sverige
2. Rhode Island/liten delstat/USA
3. _____/dyr tavla/världen
4. _____/god maträtt/världen (Det här är subjektivt så använd *Vad tycker du är...?*)
5. _____/lång flod/Sydamerika
6. Kina/stor befolkning/på jorden
7. _____/ung prinsessa/Sverige

A/B-övning med superlativ: B

Exempel:

A: ---/hög berg/Sverige

B: Kebnekaise/hög berg/Sverige

A: Vad heter Sveriges högsta berg?

B: Kebnekaise är Sveriges högsta berg. Det är det högsta berget i Sverige.

1. Vättern/djup sjö/Sverige

2. _____/liten delstat/USA

3. Gustav Klimts porträtt av Adele Bloch-Bauer/dyr tavla/världen

4. _____/god maträtt/världen (Det här är subjektivt så använd *Vad tycker du är...?*)

5. Amazonas/lång flod/Sydamerika

6. _____/stor befolkning/på jorden

7. H. K. H. Prinsessan Madeleine/ung prinsessa/Sverige (*Hennes Kungliga Höghet*)

Webbarbete: Carl Milles

Carl Emil Wilhelm Milles var en svensk skulptör som föddes 1875 nära Uppsala. Han är berömdast för sina skulpturer och fontäner. Sök information på webben om Milles och jämför honom med Sergel. Använd verbet *liknar* (*inte*) eller adjektiv i basform och komparativform med *samma...som*, *lika...som* och *annan/annat..än* fraser.

Ordförråd: para ihop konstord med deras respektive konstnärstyper (fyra ord per kategori)

tusch, pensel, trä, oljemålning, brons, akryl, staffli, gips, blyerts, kol, lera, papper

Skulptör	Tecknare	Målare

Svensk film: spela upp dialogen med din partner med uttrycksfulla röster

- A: Tjena! Läget?
B: Det är lugnt.
A: Bra. Så jag undrar bara om du har lust att gå ut och göra nåt ikväll?
B: Jag har inte riktigt tänkt på det än. Jag har just vaknat.
A: Jag är inte det minsta förvånad. Jag gör viktiga saker hela dagen och du sover hellre.
B: Det är inte mitt fel! Jag var uppe hela natten!
A: Varför då? Festade du utan mig!?
B: Nej! Det skulle jag aldrig göra! Jag gjorde något bättre! Jag skrev en uppsats om Svensk Filmindustri.
A: Oj! Vad tråkigt!
B: Nä, inte alls. Svensk Filmindustri har en rik och intressant historia.
A: Jaaa...jag antar att du har rätt. Jag vet att det är ett av de äldsta filmbolagen i världen.
B: Absolut! Det grundades 1919 och sedan dess har det släppt fler än 550 svenska långfilmer. Det blir 25 filmer om året.
A: Då är det lätt att se varför SF inte bara är störst i Sverige, utan också i Norge, Danmark och Finland.
B: Javisst! Det var faktiskt Ingmar Bergman, som började jobba hos SF 1943, som gjorde företaget internationellt berömt. Han var förstås yngre då än hur man brukar tänka på honom nu.
A: Självklart! Jag tycker att Bergman som regissör var en riktig höjdare.
B: Kanske...jag kan inte förneka att han var viktig men han är längre ner på min lista än andra skandinaviska regissörer. Jag tycker mer om spännande handlingar.
A: Jag fattar vad du menar. Få regissörer är tyngre än Bergman. Det kan vara svårt för människor som bara sover hela dagen... (☺)
B: Eller hur? Det visste jag inte eftersom jag var produktiv medan du försökte komma på den tristaste förolämpningen jag har hört. Jag har bestämt att vi ska gå på bio.
A: Vilken bra idé! Så vi ses ikväll på Filmstaden Kista?
B: Kan vi inte gå till en bio närmare mig? Filmstaden Sergel kanske?
A: Oj! Vad du är krävande! Vi ses på Sergel då!
B: Det låter fint; hej, hej!

Observera och diskutera: vilka ord och former i dialogen är vanliga i talspråk (men inte i skrift). Ringa in oregelbundna adjektiv och adverb som finns i dialogen och fyll i dem i tabellen.

Grundform	Komparativ	Superlativ	Bestämd Superlativ

Webbarbete: film

Kolla på <http://www.sf.se/>. Välj *Stockholm* som din stad och svara på frågorna om biografer och om filmerna som visas på *Filmstaden Sergel*.

- ✧ Hur många biografer finns det i Stockholm?
- ✧ Kostar alla filmer detsamma?
- ✧ Vad kostar biljetterna?
- ✧ Vilka åldergränser finns det för filmer?
- ✧ Vilket språk visas de flesta filmer på?
- ✧ Från vilket land kommer de flesta filmer som visas?

Carl Larssons måleri

Carl Larsson är en mycket berömd svensk konstnär. Hans familj var väldigt fattig och hans barndomstid var svår. En lärare på hans fattiga skola upptäckte hans konstnärliga förmåga och anmälde 13-åringen till Konstakademien. Han var blyg i början men så småningom började han trivas där. Efter några år flyttade han till Frankrike där han träffade Karin Bergöö. De gifte sig och fick åtta barn. Larssons stora familj blev motivet för många av hans målningar. Här visas några av Carl Larssons tavlor i vattenfärg. Skriv *det*-meningar om vad som finns i dem.

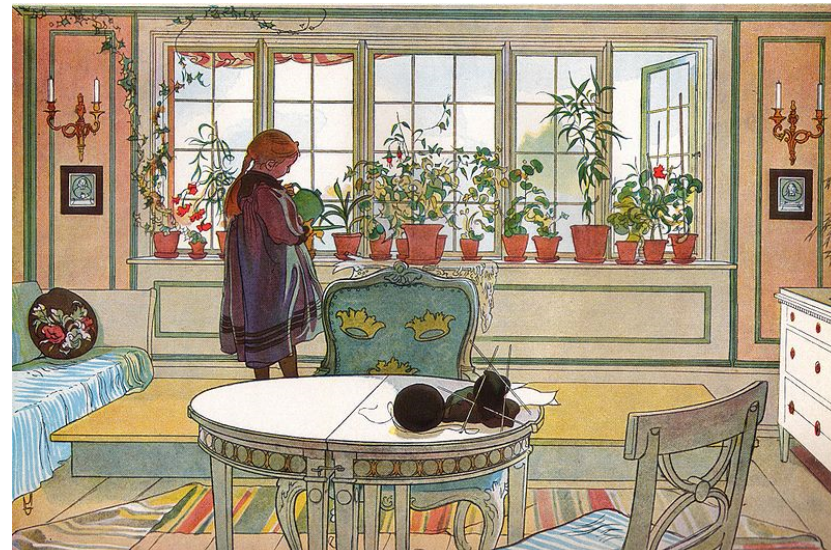
Exempel:

Det finns växter på bilden. (Det finns är ett allmänt uttryck för befintlighet.)

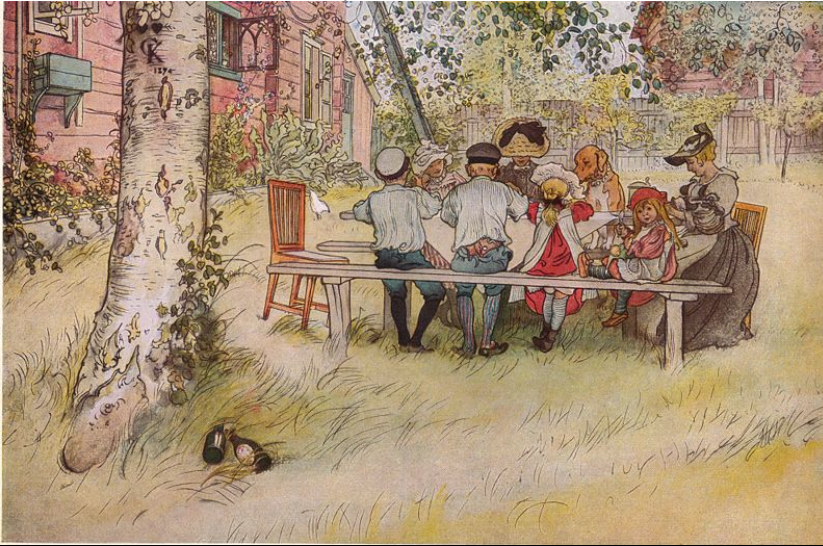
Det står växter där. (Existentiellt det har ett nytt obestämt subjekt och verb utan objekt.)

Det är i fönstret som växterna står. (Utbrytning med Det...som ger ett lite emfatiskt intryck.)

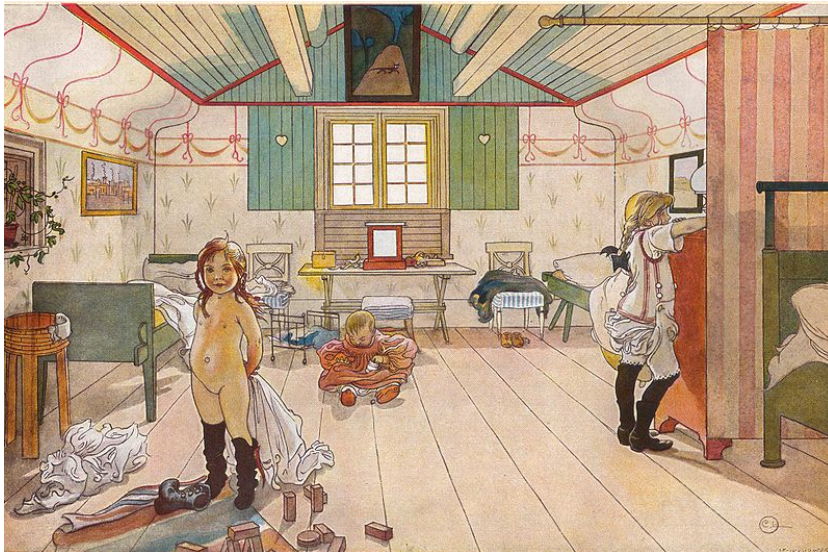
Blomsterfönstret

Frukost under stora björken

Mammas och småflickornas rum

Ordförråd: para ihop gå-partikelverben med sina betydelser (med ordbok)

1. gå av	_____	bli trasig
2. gå bort	_____	acceptera
3. gå efter	_____	hämta
4. gå igenom	_____	stiga
5. gå in för	_____	hälsa på hemma hos någon (äta middag, etc.)
6. gå med på	_____	bli trasig i två eller mer delar
7. gå ner	_____	minska
8. gå sönder	_____	engagera sig i
9. gå till	_____	motiveras
10. gå ut	_____	gå på disko eller restaurang
11. gå upp	_____	uppleva något negativt
12. gå ut på	_____	göras

Välj 4 av partikelverben och skriv egna meningar på den här sidans baksida.

Ordförråd: *hel/helt/hela* och *all/allt/alla/allting*

Fyll i rätt ord och rätt form. Observera att *hel* (och dess former) används för räknebara substantiv i singularis, *alla* används i plural, och *all* (och dess former) för oräknebara substantiv. *Allting* kan man använda ensamt. *Helt* är ett adverb som betyder *totalt*.

1. _____ bilden "Blomsterfönstret" ser idyllisk men också ganska realistisk ut. _____ fönstret är täckt (*covered*) av växter på bilden. _____ växter är gröna. _____ garn (*yarn*) och _____ sticknålar ligger på bordet.
2. _____ Sergels torg ligger på Norrmalm i Stockholm. Inte _____ stockholmare tycker om cityarkitekturen vid "Plattan", som Sergels torg också kallas.
3. Av _____ regissörer i Sverige är nog Ingmar Bergman den mest kände internationellt. _____ sitt liv gjorde Bergman filmer på svenska. Av _____ som Bergman gjorde är kanske *Fanny och Alexander* en av de populäraste filmerna. Filmen vann fyra Oscarspriser. Om man tittar på _____ filmen tar den över två timmar och trettio minuter. Den är _____ fantastisk!

Grammatik: inledande översikt av presens- och perfektparticip

Läs översikten. Försök sedan att identifiera participformer i texten på s. 1. Diskutera svaren i klassen. Skriv egna meningar med participformer av verb på baksidan av sidan.

Presensparticip

-*ande* om basformen slutar på -a (*talande*)

-*ende* om basformen slutar på en annan lång vokal (*gående*)

Presensparticip har inga andra ändelser. Det används som adjektiv, adverb, och substantiv.

Perfektparticip (OBS! Detta är en svår form.)

Hur man bildar basformen:

-*d* för svaga verb som slutar på -a (*stängd*)

-*t* för svaga verb som slutar på *k, p, t* (*köpt*)

-*dd* för kortverb (*trodd*)

-*en* för starka verb (*skriven*)

Participet får adjektivändelser enligt substantivet (före substantiv och efter är):

OBS! *a*-former (bestämd form/plural/possessivt osv.) från *a*-verb slutar på -*e* istället, t.ex.:

det **betalade** bordet, *Christinas betalade* bord, *matvarorna är betalade*

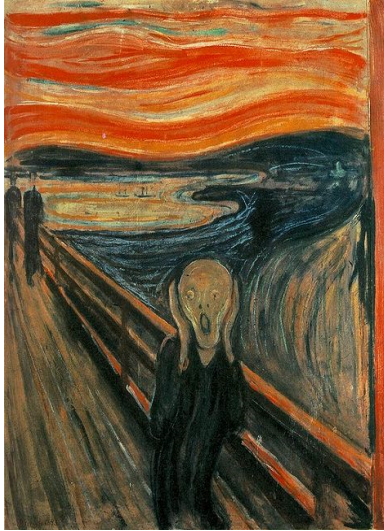
Exempel: *en köpt klocka, ett köpt bord, klockorna är köpta*
                         en bebodd ö, ett bebott hus, bebodda öar
                         en skriven bok, ett skrivet brev, skrivna brev (-*e*-synkope: -*er,-en,-el* med -*a*-ändelse)

Perfekt particip kan också användas efter *bli* och *vara*.

Tavlan blir restaurerad. (PROCESS)   *Tavlan är restaurerad.* (RESULTAT)

Observera att passiv verbform görs med -*s*. *Bli* + perfektparticip av huvud verbet är en passiv konstruktion men då böjs perfektparticipet som ett adjektiv. **TIPS!** Använd hellre passiv *s*-form!

Norsk text: *Skrik*

22 august 2004 var en dårlig dag i Norges historie. To av Edvard Munchs mest kjente malerier, "Skrik" og "Madonna," ble stjålet fra Munchmuseet i Oslo. Kl. 11 kom to personer inn i museet bevæpnet med pistoler. De beordrede vakter og besøkende ned på gulvet. Deretter rev de ned "Skrik" og "Madonna" fra vegg og kjørte fra museet i en bil. Norge var sjokkert over "Munch-ranet." Etter ranet ble mange penger (c. 40 mil. Nkr.) anvendt til å sikre museet. I dag er sikkerheten på Munch-museet lik som en lufthavn. Publikum må gjennom metalldetektorer før de kommer til kunsten og alle bilder er boltet fast på vegg. August 2006 annonserte politiet at "Skrik" og "Madonna" var kommet til rette igjen.

Bildkälla: http://en.wikipedia.org/wiki/File:The_Scream.jpg

Liten ordlista (norska – svenska – engelska)

dårlig – dålig – bad

kjente – bekant, känd – known

maleri – målning – painting

skrik – skrik – scream

(å) stjele – (att) stjäla – (to) steal

bevæpnet – bevæpna – armed

(å) beordre – (att) beordra – (to) command

vakt – vakt – guard

besøkende – besökare – visitor

gulv – golv – floor

(å) rive ned – (att) riva ner – (to) tear down

vegg – vägg – wall

(å) kjøre bil – (att) åka bil – (to) drive a car

ran – rån – robbery

(å) sikre – (att) säkra – (to) secure

sikkerhet – säkerhet, trygghet – security

lufthavn – flygplats – airport

kunst – konst – art(work)

politi – polis – police

komme til rette – komma till rätta - return

1. Vad är "Skrik" och "Madonna?"

Vad hände med dem 22 augusti 2004 i Oslo?

2. Vilka 10 ord känner du igen (recognize) från svenska?

3. Hur bildar man plural av norska substantiv?

(Tips: några singularformer i texten är t.ex. maleri, person, pistol, vakt).

Svar:
1. Skrik och Madonna är två av Edvard Munchs mest kända målningar. 22 august 2004 stals målningarna av beväpnade rånare.
2. Svaren kan varieras.
3. De flesta substantiv på norska bildar plural med suffixet -er.

Norsk text: *Samene i Norge*

Mange mennesker tror at Norge hadde en homogen befolkning før 1960 og begynnelsen av den moderne innvandring. Men det er ikke riktig. Samene har bodd i den nordlige delen av Norge i to tusen år. Samene har bodd også i den nordlige delen av Sverige, Finland, og Russland. Samene har sitt eget språk, samisk, og kultur. Fra 1850 prøvde myndighetene å undertrykke det samiske språket og den samiske kulturen. Politikken kalles for "fornorskingspolitikk." Målet var at samene skulle bli nordmenn. Samene kunne ikke bruke samisk i skolen. En ny politikk kom etter andre verdenskrig. I dag får samene støtte til å bevare sin egen kultur og samisk er brukt som opplæringspråk.

Bildkälla: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Pitesamisk_beiarn_2005.jpg
Foto: Norbert Kiss

Liten ordlista (norska – svenska – engelska)

mange mennesker – many people

(å) tro – believe, think, assume

homogen – homogenous

befolkning – population

begynnelse – början – beginning

innvandring – invandring – immigration

(å) prøve – (att) pröva – (to) try

myndighet – authority

å undertrykke – förbjuda – suppress

fornorskingspolitikk – policy of Norwegianizing

nordmenn – norrmän– Norwegians

bruke – använda – use

(å) få støtte – få stöd– to receive support

(å) bevare – bevara – preserve

opplæringspråk – undervisningspråk –

language used in the classroom

1. Vilka är samerna? Hur länge har de bott i Norge? Vad var målet med förnorskingspolitiken?
2. Ibland använder norsk skrift "g" där svenskan har "(c)k", eller "d(d)" där svenskan har "t(t)". Kan du ge ett exempel var från texten?

Svar:
1. Samerne är ett folk som har bott i nord-Norge, Sverige, Finland, och Ryssland i två tusen år. Målet var att samerna skulle prata norska och assimileras.
2. også/också, bodd/bott

Fönster mot svenskan och Skandinavien. Modul 7, v. 1.

M7 är ett samarbete mellan C. O. Alm & I. A. Coots, med ett bidrag var av R. Stepp och J. Anderson.

Portföljuppgift 7: konst i Skandinavien

Format: 1,5 radavstånd och 1-2 sidor. Citera förstås alla källor. Använd stavningskontroll.

Uppgiftsbeskrivning: Ämnet för den här portföljuppgiften är ”skandinaviska konstnärer och konst”. Konst kan ta sig olika uttryck, och du har mycket frihet i hur du lägger upp ämnet. Du kan till exempel välja att skriva om:

- ✧ Munchmuseet (<http://www.munch.museum.no/>)
- ✧ John Bauers troll- och naturmåleri
- ✧ Någon skandinavisk formgivare (t.ex. Alvar Aalto)
- ✧ De svenska målarna Zorn eller Dardel
- ✧ Arkitektoniska strömningar eller debatterade konstprojekt
- ✧ Hasselblads kameror och NASA
- ✧ Glaskonst på företag som Kosta Boda och Orrefors
- ✧ Skulptören Milles och skulpturer på Millesgården
- ✧ Nationalmuseum i Stockholm (<http://www.nationalmuseum.se/>)
- ✧ Fotografi, design eller film
- ✧ Och så vidare...

Var gärna uttrycksfull och analytisk i din utformning av ämnet. Du bör också beskriva och analysera ett speciellt verk (t.ex. Dardels målning *Den döende dandyn* eller Munchs tavla *Madonna*). Du kan kanske hitta bilder för ditt arbete på Wikimedia Commons.

Bilder från Oslo

Diskutera i klassen. Vad föreställer varje bild? Identifiera!

staty av norske författaren Henrik Ibsen
vikingaskeppsmuseet

Nobels fredscentrum
Munchmuseet

Oslos fjord
stadshuset

Dansk text: *Færøerne*

Færøerne er en øgruppe som ligger i Nordsøen imellem Skotland, Island, og Norge. Disse 18 øer var først beboede af irske munke, men munkene efterlod øerne da Vikingerne bosat sig der. Færøerne kom ind i den danske monarki i 1380 da Norge, Island, Grønland, Færøerne, Orkney- og Shetlandsøerne gik ind i den danske rige. 1948 fik Færøerne selvstyre, men Danmark repræsenterer dem i udenrigsanliggender. Det betyder at Færingerne har deres egne love og penge men de har ingen hær og Danmark føre opsyn med den færøske værn. De har også to

repræsentanter i det danske Folketing. Nu har Færøerne omkring 50.000 indbyggere hvoraf 17.000 bor i landets hovedstad, Tórshavn. De taler færøsk men færøsk har mange ord fra dansk. Alle Færingerne taler både dansk og færøsk, og mange taler også engelsk.

1. Vad heter folk från Färöarna? Vad tror du att *Folketinget* är?
2. Hur kan man skapa en pluralform på danska? (Det finns 3 sätt.)
3. Det finns några prepositioner i texten. Vilka är de, och hur skrivs de på svenska?

Liten dansk-svensk ordlista för båda texterna. Diskutera frågorna i klassen.

<i>imellem</i> – mellan	<i>hær</i> – här	<i>bruge</i> – nyttja	<i>opdage</i> – uppdaga
<i>ø</i> – ö	<i>føre opsyn</i> – övervaka	<i>navn</i> – namn	<i>utro</i> – otrogen
<i>være</i> – vara	<i>værn</i> – försvar	<i>forelske</i> – förälska	<i>oplevelse</i> – upplevelse
<i>efterlade</i> – överge	<i>indbygger</i> – innevånare	<i>fætter</i> – manlig kusin	<i>oversætte</i> – översätta
<i>selvstyre</i> – självstyre	<i>måske</i> – kanske	<i>kærlighed</i> – kärlek	<i>vinde</i> – vinna
<i>udenrigsanliggende</i> – utriksangelägenhet	<i>begyne</i> – börja	<i>skille</i> – skilja	
<i>lov</i> – lag		<i>ægteskab</i> – äktenskap	

Dansk text: *Karen Blixen*

Karen Blixen (også pseudonymerne Isak Denisen, Osceola, og Pierre Andrézal) er måske den berømteste danske forfatter af 1900-tallet. Hendes meste kendte værker er *Syv fantastiske Fortællinger*, *Den afrikanske Farm*, og *Babettes gæstebud*. Karen var født den 17. april 1885. Da hun var fireogtyve år forelskede hun sig i den svenske baron og hendes halvfætter: Hans von Blixen-Finecke. Men 1914 giftede hun sig med Hans tvillingebror. Samme år flyttede parret sig til Britisk Østafrika (Kenya) hvor de drev en kaffeplantage: Karen Coffe Company. I hendes første år af ægteskab fik hun syfilis og så opdagede hun at hendes man havde vært utro. 1921 blev parret separeret og skilt 1925. Karen blev i Østafrika efter skilningen til 1931 og den økonomiske depression. Karen skrev om sin oplevelse i

Afrika i *Out of Africa*. Hun skrev bogen, og næste alle sine værker, på engelsk selv om hendes modersmål var dansk. 1985 gjorde Sydney Pollack filmen *Out of Africa* på Blixens bog. Robert Redford og Meryl Streep spillede hovedroller og den vandt syv Academy Awards.

Diskutera

1. Vad försökte Karen och hennes man odla i Afrika? Varför tror du att de skildes?
2. Hur skiljer sig den danska bestämda formen från den svenska?
3. Hitta tio ord som du känner igen på danska men som skrivs annorlunda (*differently*) på svenska.

Fyll i blankstegen i rätt form: *växla, byta, förändra, eller förvandla*

- ✧ förändra – göra något annorlunda
- ✧ växla – ständigt förändras, byta sedlar till annan myntsort
- ✧ byta – ge något och få något annat istället
- ✧ förvandla – fullständigt förändra
- ✧ anpassa sig—bli mer kompatibel

Medusa hade ormar till hår och en blick som _____människor till sten.

Jag måste till banken för att _____pengar innan jag åker till Polen.

De _____plats så att Marcus kunde sitta bredvid fönstret.

Resan har _____honom på ett bra sätt.

När hon flyttade till Australien och _____namn trodde alla att hon var försvunnen.

Varje politiskt parti försöker _____sig lite grann för att blidka väljarna.

Jag har alltid önskat att jag kunde _____vatten till vin.

Koppens färg kan _____från röd till blå beroende på temperatur.

Repetition: fyll i blankstegen med partikelverb från rutan i rätt form

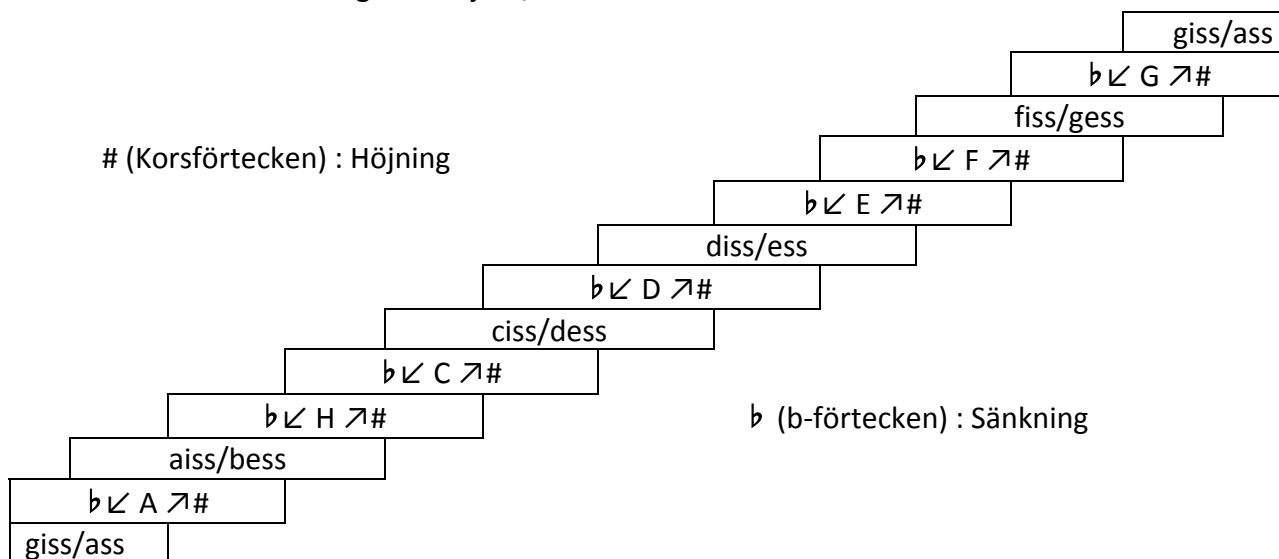
ta hand om	växa upp	samla ihop
se upp för	gå ut med	följa med
ge upp	gå förbi	ge sig iväg

När jag var liten ville jag bli konstnär när jag _____. Jag kunde inte ens _____en målning utan att stanna och titta drömmande. Jag slutade _____mina vänner och gick istället till konstmuseer. Jag önskade att någon erfaren målare skulle visa sig och _____mig och avslöja alla sina hemligheter. En gång såg jag en gammal man som satt målade på gatan. Jag _____bilar, undvek alla gående och sprang omedelbart till honom. När jag frågade om jag kunde bli hans elev såg han på mig med ett snett leende och sa till mig att jag skulle _____. Jag vägrade _____och satt istället på vägkanten. Jag tittade på hans målning med långtande blick. När han _____sina grejer för att sticka var jag förberedd för att _____honom. Plötsligt vände han sig mot mig och sa, "Varför ägnar du hela dagen åt att hoppas och drömma? Man blir inte en bra konstnär om man inte arbetar hårt. Du gör inget men tror att du kommer att bli bättre." Med detta gav han mig sin pensel. Jag tog den och betraktade den med glädje. När jag tittade upp igen för att tacka honom hade han försvunnit. Jag såg aldrig den gamle gubben igen men sedan den dagen målar jag varje dag.

Analysera: Ringa också in de *presensparticip* som du hittar i texten. Används de som adjektiv, adverb eller substantiv?

Musikövning

En oktav delas i tolv tonhöjder. Sju kallas för stamtoner. När man lägger till kors- eller b-förtecken får man de övriga tonhöjder, som kallas för härledda toner.

Vad finns det för skillnader mellan det svenska systemet och det engelska systemet för tonnamn?

Noter skrivs på en notrad (ofta bara rad) som har fem vågräta linjer.			
Noter			Pauser
	Helnot		Helpaus
	Halvnot		Halvpaus
	Fjärdedelsnot		Fjärdedelspau
	Åttondelsnot		Åttondelspau

Fönster mot svenskan och Skandinavien. Modul 7, v. 1.

M7 är ett samarbete mellan C. O. Alm & I. A. Coats, med ett bidrag var av R. Stepp och J. Anderson.

Skämt om musik

Varför finns det inga orglar i himmelen?

Alla tangenterna behövdes i helvetet för dragspelen.

Vad är skillnaden mellan en oboe och en lök?

Man gråter när man skär en lök.

Vad är skillnaden mellan en rockgitarrist och en jazzgitarrist?

En rockgitarrist spelar tre ackord framför tusen personer och en jazzgitarrist spelar tusen ackord framför tre personer.

Ordförråd: instrument och musiker

Arbeta med en partner och en webbordbok. Fyll i tabellen och para ihop namn för musiker med sina instrument.

Instrument	Musiker
<i>en gitarrist (-er)</i>	<i>en gitarr (-er)</i>

Kort föredrag om musik från Skandinavien

Håll ett kort föredrag om en svensk eller skandinavisk musiker eller kompositör, eller om ett svenskt eller skandinaviskt band eller orkester i klassen. Dela ut en stencil till de andra i klassen som berättar om artistens eller bandets karriär med, t.ex. en diskografi, uppväxt och bakgrund, musikstil, o.s.v. Kanske du också kan spela upp en liten musiksnutt i klassen.

Diagnostiskt test (50 p)

A. Förklara 6 av 10 ord. (2 p. x 6 = 12 p.) Du får 2 poäng per ord om du använder svenska men bara 1 poäng om du översätter till engelska. Exempel: *flicka*: motsats till *pojke* (eller: *en ung kvinna* eller: *tjej*). Ord: *skulptör*, *teckna*, *självpporträtt*, *inredningsarkitekt*, *åldersgräns*, *pensel*, *kolla*, *gå av*, *orgel*, *not*

1. Ord: _____ Förklaring:

2. Ord: _____ Förklaring:

3. Ord: _____ Förklaring:

4. Ord: _____ Förklaring:

5. Ord: _____ Förklaring:

6. Ord: _____ Förklaring:

B. Vad vet du om den svenska konstnären Carl Larsson eller om Carl Milles? Skriv 3 meningar och berätta. (1 p. x 3 för struktur + 1 p. för innehåll = 4 p.)

C. Adjektivformer. Fyll i den form som saknas för 6 ord. Skippa 2 adjektiv helt! (12x1=12 p).

Grundform	Komparativ	Superlativ
stor		
	mindre	
		billigast
		yngst
gammal		
	bättre	
god		
		dyrast

Fönster mot svenskan och Skandinavien. Modul 7, v. 1.

M7 är ett samarbete mellan C. O. Alm & I. A. Coats, med ett bidrag var av R. Stepp och J. Anderson.

D. Extrapoäng: Skriv 3 fakta (facts) om samerna. (1 p x 3 = 3 bonuspoäng)

1.

2.

3.

E. Skriv en kort logisk mening per framtidsform. (2 p. x 4 = 8 p.)

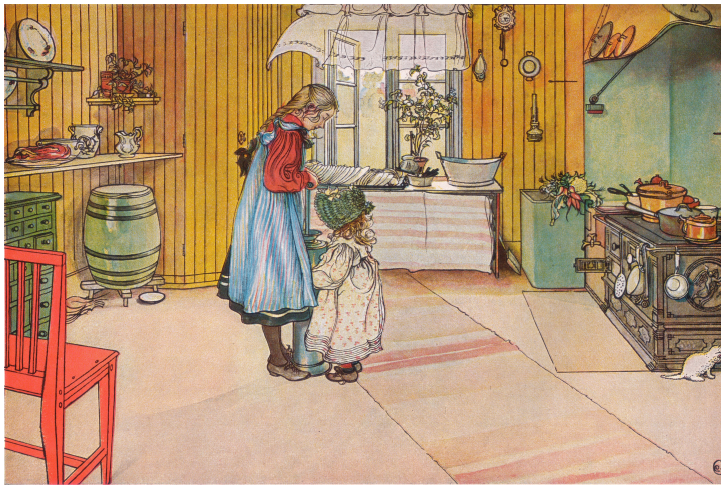
SKA

SKALL

KOMMA ATT

TÄNKA

F. Beskriv Carl Larsson-bilden med 3 meningar med 3 olika det-strukturer. (2 p. x 3 = 6 p.)

G. Läsförståelse: om John Bauer (2 p. x 4 = 8 p.)

Skumläs texten på s. http://sv.wikipedia.org/wiki/John_Bauer för att svara på de här 4 frågorna.

Skumläs texten. Svara på de fyra frågorna	SANT	FALSKT
John Bauer var bara 20 när han började studera konst.		
Bauer var ogift.		
Bauer är känd för att ha illustrerat sagor, med motiv som troll, älvor, prinsessor, m.m.		
Han var också en surrealistisk konstnär		

Diagnostiskt prov för modul 6 och 7 (100 p.)

A. Vad händer i helgen? Skriv 3 meningar med olika former för framtid. De måste vara logiska så tänk på vad varje form betyder och kommunicerar. (6 p.)

B. Skriv några meningar om varje ämne. (5 x 2 = 10 p.)

a. Vad vet du om Sveriges konstitution? Vilka delar har den? Vad säger de?

b. Vad vet du om samerna? Var bor de? Vad sysslar (jobbar) de med? Beskriv deras språksituation, kläder, musik, osv.

C. Verbformer. Fyll i 6 verb i tabellen—ignorera ett! (0.5 x 28 = 14 poäng)

infinitiv	presens	Preteritum	supinum (perfekt)	Presens- particip	Perfekt- particip
		<i>bestämde</i>			
		<i>liknade</i>			
		<i>spelade in</i>			
		<i>ersatte</i>			
		<i>skrev</i>			
		<i>gav</i>			
		<i>gällde</i>			

D. Förklara tre av dessa fyra kulturella fenomen. (2 x 3 = 6 p.)

- ✧ Färöarna
- ✧ Gustav Vasa
- ✧ Drottning Christina
- ✧ Karen Blixen

E. Var språkdetektiv! Stryk under ett fel per mening och rätta det! (1 x 6 = 6 p)

1. Om jag skulle vinna en miljon dollar skulle jag tar mina vänner på semester.
2. Alla tog på sig jackorna eftersom det var inte varmt längre.
3. Barnen var hungriga därför att de åt ingen lunch.
4. Tavlans säljers på auktion.
5. Mannen vore inte bra klädd och frös därför mycket på vintern.
6. Hej! Jag skulle ville köpa en tidning, tack.

F. Fyll i particip i rätt form. Välj från participen rutan (i basform). (16 x 0,5 = 8 p.)

nyklippt   hembakad   nyförälskad   uppäten   nyköpt   betald   klädd   underskriven
--

(Pelle och Anna firar sin förlovning på restaurang. De har precis ätit.)

Pelle : -Vad snygg du ser ut, Anna! Är ditt hår _____? Och du är så fint _____ i en blå klänning.

Anna: -Tack! Det är en _____ klänning och jag var hos frisören idag.

Pelle : -Oj, vad jag är mätt (full)! Maten är helt _____!

Anna: -Den _____ äppelpajen med vaniljglass var godast.

Pelle : -Oroa dig inte för notan (check). Den är redan _____.

Servitören: Jag hoppas att våra _____ gäster tyckte om maten.

Pelle: Javisst! Tack så mycket! Här är det _____ kvittot.

G. Para ihop adjektivformer som representerar motsatser (1 x 5 = 5 poäng)

1__ mindre	a. ledsen
2__ högre	b. billigast
3__ glad	c. större
4__ dyrast	d. yngre
5__ äldre	e. lägre

H. Skriv om meningarna med verbet i passiv (istället för aktiv) form. (2 x 4 = 8p)

- ✧ Folket valde oppositionen i riksdagsvalet.
- ✧ Irländaren kastade små knivar.
- ✧ Stefan ställde sin väska på golvet.
- ✧ Anna öppnade dörren åt Karin.

I. Skriv in adjektivet i rätt form (1 x 6 = 6 p.)

Sapmi är ett _____ (stor) land i norra Sverige, Finland, Norge och Ryssland. Där finns det _____ (lång) nätter eftersom den _____ (vacker) midnattssolen inte går ner på sommaren. Ulf har inga renar men Ulfs granne är också same och hon har många _____ (gullig) renar. Det _____ (samisk) språket är ett officiellt minoritetsspråk. Samernas _____ (traditionell) musikstil kallas för joik/jojk. Kolten som är ett traditionellt klädesplagg är _____ (färgrann).

J. Ordförråd. Para ihop ord med deras respektive personer (fyra ord per kategori): *tusch, stråke, pensel, trä, oljemålning, orgel, brons, akryl, ostämt, staffli, gips, blyerts, kol, lera, papper, altfiol* (4 p.)

Skulptör	Tecknare	Målare	Musiker

K. Förklara 10 av 16 ord på svenska: *konstnär, regering, riksdag, val, vänster, rösta, partiordförande, Alliansen för Sverige, de röd-gröna, landsting, ansvar, få reda på, minnas, offentlig, ståndsriksdag, andas*

(2 x 10 = 20 p) Exempel: Ord: *flicka* Förklaring: *motsats till pojke* (eller: *en ung kvinna* eller: *tjej*)

1. Ord: _____ Förklaring:

2. Ord: _____ Förklaring:

3. Ord: _____ Förklaring:

4. Ord: _____ Förklaring:

5. Ord: _____ Förklaring:

6. Ord: _____ Förklaring:

7. Ord: _____ Förklaring:

8. Ord: _____ Förklaring:

9. Ord: _____ Förklaring:

10. Ord: _____ Förklaring:

L. Uppsats. Välj ett av följande tema och skriv ca. 7-10 meningar. Du får använda en ordbok. (7 p.)

- ✧ Reflektera över politik i Sverige och Sveriges politiska system
- ✧ Argumentera för eller emot monarkin.
- ✧ Berätta om 3 konstnärer i Sverige.